

Jaarverslag van de provinciearchivaris aan Gedeputeerde Staten van Utrecht over het toezicht op de informatiehuishouding in 2020

Versie 6 mei, na wederhoor met teammanager IEA en senior adviseur K&A

Inleiding

Voor u ligt het jaarverslag van de provinciearchivaris over 2020. Volgens de regelgeving van de provincie Utrecht voor informatiehuishouding onder de Archiefwet, breng ik jaarlijks verslag uit over twee onderwerpen:

1. het toezicht op de informatiehuishouding bij de provincie (artikel 11 Archiefverordening 2014);
2. het beheer van de provinciale archiefbewaarplaats bij Het Utrechts Archief (HUA, artikel 7 Besluit Informatiebeheer 2014).

Dit jaarverslag is bestemd voor het college van Gedeputeerde Staten (GS), dat belast is met de zorg (bestuurlijke verantwoordelijkheid) voor de naleving van de Archiefwet. Het college betreft dit verslag bij de jaarlijkse verantwoording aan Provinciale Staten, zoals voorgeschreven in artikel 8 van de Archiefverordening.

Op 1 januari 2019 is de provincie deelnemer geworden in de gemeenschappelijke regeling van HUA (Stcrt. 2018, 69001). Hierdoor hebben GS de taken en bevoegdheden voor het beheer van de provinciale archiefbewaarplaats gedelegeerd aan het bestuur van HUA. Dit houdt in dat de verantwoording over het beheer van de provinciale archiefbewaarplaats (het tweede bovenstaande onderwerp) via het jaarverslag aan het bestuur van HUA loopt.

Het toezicht onder de Archiefwet blijft vallen onder de regelgeving van de provincie zelf. In het jaarverslag over 2018 heb ik al een aanbeveling gedaan om die regelgeving te actualiseren; vooral om beter aan te sluiten op de digitale omgeving waar de provincie nu in werkt. In dit jaarverslag kom ik in de tweede paragraaf terug op de stand van zaken per openstaande aanbeveling, na een verantwoording op hoofdlijnen in de eerste paragraaf van mijn waarnemingen en activiteiten als toezichthouder. Bij deze verantwoording verwijs ik op een aantal punten naar kwartaalrapportages, die in 2020 zijn uitgebracht aan het concern managementteam (CMT) en de portefeuillehouder in het college.

De bewustwording en activiteiten die ik als toezichthouder in 2019 los heb zien komen in de provinciale organisatie, zetten naar ervaringen in het strategisch informatieoverleg (SIO) door in 2020. De structuur in de overlegvormen en aansturing die ik in het vorige jaarverslag zei te verwachten, kreeg in 2020 minder vorm dan gewenst. De coronamaatregelen waren daar natuurlijk debet aan, maar ook het verzwaarde beroep op de specialisten bij Informatisering en Automatisering (IEA) speelde hierbij een rol. Om hier vanaf 2021 meer lijn in te krijgen, doe ik een aanbeveling in dit jaarverslag.

De provincie Utrecht neemt deel in of heeft taken belegd bij een aantal gemeenschappelijke regelingen en samenwerkingsverbanden. Ik moet toezicht houden op de informatiehuishouding binnen de taken die deze partijen namens de provincie uitvoeren. In een paar gevallen ben ik tevens archivaris van die partijen. In de laatste paragraaf van dit jaarverslag vindt u de stand van zaken omtrent de informatiehuishouding bij deze organisaties. Bij twee hiervan zie ik ook aanleiding voor een aanbeveling. De aanbeveling voor Recreatie Midden-Nederland is hierbij gelijk te beschouwen als *urgent* en behoeft zo snel mogelijk aandacht.

V.J. (Joost) van Koutrik MA
provinciearchivaris van Utrecht
3 mei 2021

1. De informatiehuishouding bij de provincie in 2020

In deze paragraaf beschrijf ik mijn voornaamste bevindingen in 2020 ten aanzien van de informatiehuishouding binnen de provinciale organisatie. Ik ga in op de ontwikkelingen die ik concernbreed heb waargenomen en de toezichtprocessen die ik heb uitgevoerd. Ook ga ik in op de ontwikkelingen rond de e-depotvoorziening voor duurzame bewaring van digitale informatie van de provincie bij HUA.

Coronamaatregelen en invloed op informatiehuishouding

In maart 2020 brak in Nederland de coronapandemie uit. Door de maatregelen van onze regering zagen de meesten van ons, zelfs de leden van de Staten, zich genoodzaakt vanuit huis te gaan werken. De behoefte aan een goede digitale informatiehuishouding werd pregnanter dan ooit. Tegelijk moesten we als provincie versneld met ICT-middelen gaan werken, waarbij we niet de gelegenheid hadden om het beheer voldoende te plannen. De enorme vlucht die videobellen en digitaal samenwerken met MS Teams heeft genomen, is hiervan het meest in het oog springende voorbeeld. De gevolgen hiervan voor de informatiehuishouding waren ingrijpend; een goede analyse van de impact op de informatiehuishouding laat echter nog op zich wachten. Ten aanzien van informatiebeveiliging zijn in 2020 al wel de nodige constatering en verbeteringen doorgevoerd. In tussenrapportages werd gesteld dat door gebruik te maken van MS Teams en MS SharePoint, documenten op een juiste wijze worden opgeslagen en gearchiveerd. Dit staat of valt met voldoende kennis, tijd en commitment bij de gebruikers. Dat was al een voornaam aandachtspunt in mijn jaarverslagen over 2018 en 2019, en voor het strategisch informatieoverleg (SIO) in 2020. De laatste kwartaalrapportage van het jaar constateerde hierin een stagnatie, terwijl digitaal op afstand werken inmiddels langduriger een grote vlucht nam. Aandacht en eigenaarschap vanuit het management voor kennis en commitment blijft cruciaal.

In het SIO hebben we de corona-maatregelen aangewezen als 'hotspot': een gebeurtenis met ingrijpende maatschappelijke gevolgen, waarvan de provincie Utrecht nadrukkelijker de informatiebestanden gaat verzamelen en bewaren. Door de SIO's van de gemeente Utrecht en de veiligheidsregio is besloten om waar mogelijk als overheidslagen te gaan samenwerken: dus hoe krijgen we als gemeenten, provincie, veiligheidsregio en GGD samen een volledig corona-archief, waarin we ook in de toekomst onderzoek kunnen doen? Voor de provincie is besloten om de hotspot uit te werken op basis van de aanpak die ook voor de hotspot 'Stikstofmaatregelen' is gehanteerd. Bij de provincie heeft in 2020 al een oriënterend gesprek plaatsgevonden met de secretaris van de Taskforce Corona, over de informatiestromen en de daarbinnen getroffen beheer- en bewaarmaatregelen.

Sturing op digitale informatiehuishouding: strategisch en tactisch

Op rechtmatig vlak zijn in 2020 ook initiatieven ontplooid: het handboek voor een kwaliteitssysteem voor informatiehuishouding is vastgesteld in het SIO, er is een onderzoek naar een ordeningsstructuur en bestandsoverzicht uitgevoerd, en de beheerorganisatie voor het provinciaal metadatamodel is opgezet. Dit zijn voorzieningen die de provincie volgens de regelgeving nodig heeft om een duurzame informatiehuishouding te realiseren, en daarmee de bedrijfsvoering te ondersteunen. Ook is vanuit het programma Samenwerken en Dossiers hard gewerkt aan een provinciale 'blauwdruk' van informatievoorzieningen, inclusief een enterprise architectuur die is vastgesteld in het CMT. Verder is gewerkt aan ingebruikname van SharePoint en de implementatie van een nieuwe sjabloongenerator en archiefapplicatie. In samenwerking met het programma I-Volutie is ook ingezet op sterkere voorlichting aan de domeinen en het doorlichten van informatiehuishouding binnen de werkprocessen in zgn. 'Wasstraten'. Deze onderwerpen kwamen allemaal terug in het SIO.

In 2020 is in de provinciale Doelenboom het beleidsdoel voor duurzame toegankelijkheid van informatie en de provinciale archiefbewaarplaats (beleidsdoel 9.8.1) aangevuld met het doel voor actieve openbaarheid onder de aankomende Wet open overheid (Woo). De doelen van de Archiefwet en de Woo voor een goede informatiehuishouding zijn hiermee direct aan elkaar gerelateerd. Die directe relatie is ook opgenomen als beoogd resultaat in de begroting voor 2021. Dit is een positieve ontwikkeling; ik verwacht dat dit doel de integrale sturing gaat versterken. In de tweede helft van 2020 heeft de provincie een impactanalyse uitgevoerd, om in kaart te brengen welke documentcategorieën onder de Woo al actief openbaar worden gemaakt, en aan welke categorieën nog moet worden gewerkt. In 2020 is ook een gesprek gevoerd voor versterkte samenwerking van informatiehuishouding met de beleidsdoelen voor gegevensbescherming en informatiebeveiliging.

Afgelopen jaar is het SIO flink geïntensiveerd, onder voorzitterschap van de domeinmanager Bedrijfsvoering. De getoonde betrokkenheid vanuit het lijnmanagement bij dat overleg is ook sterk gegroeid. Het bleef evenwel ook aan het einde van het jaar, zoeken naar een gestructureerde agenda en goede sturing en samenhang van dit overleg met andere overleggen op het gebied van informatiemanagement en bedrijfsvoering. Ik zag breder vanuit het toezicht dat bij IEA bijzonder veel werk werd verzet. Zoveel zelfs, dat overzicht en beheersbaarheid wel geregeld een vraagstuk zijn geworden. Daar zou het recent opgerichte Strategisch Regieteam Informatievoorziening een antwoord op moeten vinden. Er is ook weer geworven voor adviseurs, analisten en business-informatiemanagers (BIM'ers). Die BIM'ers moeten richting de toekomst de verbinding leggen met de behoeften en verantwoordelijkheden voor informatiehuishouding binnen de domeinen. Dit heeft de provincie in afgelopen jaren ook al geprobeerd; zie mijn jaarverslagen over 2017-2019. De BIM'ers zijn in 2020 op basis van die ervaringen hiërarchisch ondergebracht bij IEA en moeten vanuit daar aansluiting zoeken met de gebruikersorganisatie bij de domeinen, en het eigenaarschap daar versterken.

Een wezenlijk knelpunt voor verbetering is alsnog de tijd. Het handboek voor het stelsel van afspraken en informatieprocessen (het kwaliteitssysteem) is wel uitgebreid besproken en vastgesteld in het SIO van juli, maar de verdere uitwerking is einde van het jaar nog niet gestart. Dit lag aan een gebrek aan tijd en prioriteiten op de invoering van tooling zoals MS Teams en SharePoint. Een cruciaal onderdeel van kwaliteitszorg is juist de organisatie van de informatiehuishouding: wie is verantwoordelijk voor welke onderdelen, en hoe gaan we die verantwoordelijkheden met afspraken in goede banen leiden? Het is dan ook echt van belang dat dit er komt en dat hier in 2021 actie op wordt ondernomen. Daarom doe ik de volgende aanbeveling:

2020-1

Aanbeveling: Aanvullend op aanbevelingen 2014-3 en 2017-II, start bij de operationalisering van het Handboek Kwaliteitszorg in 2021 met het verder uitwerken van de organisatie-leidraad. Zorg dat hierin de verantwoordelijkheden en taken van de domeinen en de BIM'ers duidelijk belegd zijn. Laat dit vanuit eigenaarschap bekrachtigen door het CMT, conform het reeds vastgestelde Handboek.

Afscheid en opslag van papier

Het jaar 2020 bevatte een ingrijpende mijlpaal voor het team Documentaire Informatievoorziening, die voor veel andere onderdelen van de provincie relatief onopgemerkt voorbij is gegaan. Na een eerder positief formeel advies van mijn kant, heeft het college van GS halverwege 2020 het zgn. 'vervangingsbesluit' genomen (Prb. 2020, 4721). Dit besluit houdt in dat de meeste nieuwe binnenkomende papieren documenten na scanning worden vernietigd: de provincie kan dan vertrouwen op de digitale versie als nieuw origineel. Het papier wordt definitief een zaak van het verleden, of van ceremonieel belang. Ik verwacht dat met dit besluit als één van de pijlers, de provincie in de komende jaren gaat werken aan een zo digitaal mogelijke informatiehuishouding. De andere pijlers heb ik hierboven al beschreven.

Een andere ontwikkeling betreft het oudere papieren archief: dit moest van opslagruimte verplaatst worden, als gevolg van een nieuwe aanbesteding. Een flinke verhuisoperatie voor het archief, dat zowel blijvend te bewaren als op termijn te vernietigen bestanddelen bevat. Ik heb bij het nieuwe opslagbedrijf een inspectie uitgevoerd i.s.m. de provinciearchivaris van Overijssel. Dit heeft geleid tot een rapportage met aanbevelingen, die bij het voorstel voor het college van GS is betrokken. Het instemmingsbesluit loopt over de jaarwisseling heen.

e-Depot: proefoverbrenging, beheerorganisatie en gevolgen uittreding OCW

In het laatste kwartaal van 2020 hebben het college van B&W en de gemeenteraad van Utrecht ingestemd met de plannen voor het opzetten van de e-depot organisatie bij HUA. De provincie had hier eerder al mee ingestemd. Binnen het Meerjarenbeleidsplan 2021-2024 van HUA is vooruitgewerkt met het opzetten van deze programma-organisatie, die vanaf 2021 moet worden ingevuld. Tegelijk klonken in het najaar van 2020 signalen door van het ministerie van OCW, dat HUA over enkele jaren niet langer zal kunnen beschikken over de e-depotvoorziening van het Rijk, die HUA sinds 2015 afneemt van het Nationaal Archief. Deze voorziening zou ook worden gebruikt voor het beheer van de digitale archieven van de provincie en gemeente Utrecht. Deze signalen waren in tegenspraak met de verwachting die de minister in 2018 had gewekt in zijn brief, waarin werd aangekondigd dat het Rijk per 2024 zou uittreden uit de gemeenschappelijke regelingen van regionale historische centra (RHC's). Eind 2020 is nog onduidelijk welke gevolgen dit precies zal hebben voor het gebruik van de landelijke digitale infrastructuur, zoals het Nationaal Archief die de afgelopen tien jaar in nauwe samenwerking met de RHC's heeft ontwikkeld en waarvan het e-depot een essentieel onderdeel vormt. Dit traject loopt over de jaarwisseling heen, maar het wordt onontkoombaar dat HUA op korte termijn samen met en provincie de gemeente Utrecht op zoek gaat naar een alternatief. Ofschoon het e-depot nog altijd een noodzakelijke component vormt binnen het geheel aan voorzieningen dat nodig is voor het lange termijn beheer van digitale archieven, wil HUA hierbij ook nadrukkelijk onderzoeken welke mogelijkheden 'archiving by design' en Common Ground (VNG en IPO) in dit verband kunnen bieden.

Samenwerking in de regio: de Omgevingswet

In het vorige jaarverslag kondigde ik al een project aan voor een handreiking gericht op duurzame toegankelijkheid (archivering) van informatie onder de Omgevingswet en het digitaal stelsel DSO. Deze handreiking wordt opgesteld in de regio Utrecht, met IPO, VNG en Unie van Waterschappen als opdrachtgevers. Het oorspronkelijke plan was om hiervoor veldwerk uit te voeren bij de provincie en gemeente Utrecht, de RUD, Hoogheemraadschap de Stichtse Rijnlanden, de veiligheidsregio en HUA. Helaas gooiden de noodzakelijke coronamaatregelen roet in het eten. Uiteindelijk is in het derde kwartaal door de stuurgroep besloten om de handreiking eerst uit te werken, en daarna te laten toetsen bij de Utrechtse overheden. Deze exercitie loopt over de jaarwisseling heen.

2. Aanbevelingen aan Gedeputeerde Staten uit vorige jaarverslagen

In eerdere jaarverslagen is een aantal aanbevelingen aan het college van GS opgenomen, voor zowel de provinciale organisatie zelf als voor de gemeenschappelijke regelingen. In de loop van het jaar is vanuit het programma Samenwerken en Dossiers elk kwartaal aan het CMT en de portefeuillehouder in GS gerapporteerd over de stand van zaken. In deze paragraaf geef ik de stand van zaken zoals ik die aan het einde van 2020 heb waargenomen. Wat vormgeving betreft sluit dit overzicht aan bij de kwartaalrapportages; uit die rapportages staat tevens de laatste stand van zaken in 2020 vermeld. Ik geef in de laatste kolom mijn beeld aan het einde van het jaar. De openstaande aanbevelingen over de gemeenschappelijke regelingen zijn bij de betreffende organisatie geplaatst. De kleuren hebben de volgende betekenis:

- **groen**: afgehandeld of elders ingevuld, komt volgend jaar niet meer terug;
- **oranje**: loopt of is nog niet opgepakt, stand van zaken komt volgend jaar terug;
- **rood**: niet ingevuld en behoeft dit jaar urgente aandacht om op te lossen;
- **blauw**: is niet meer van toepassing en verval, komt volgend jaar niet meer terug.

Nummer en status begin 2020	Stand van zaken volgens laatste kwartaalrapportage	Aanbeveling	Stand van zaken eind 2020
2014-1 In afronding	Afgehandeld	Stel een provincie-brede beleidsvisie vast op de overgang van een papieren naar een digitale huishouding.	Deze visie is inmiddels op te delen in een aantal componenten. De I-Visie SlimCity 2025 was al vastgesteld. Inmiddels is ook de provinciale Blauwdruk uitgewerkt. Het Handboek Kwaliteitszorg Informatiebeheer is opgeleverd en vastgesteld in het SIO van juli; zie de volgende aanbeveling over de opvolging. Alles in acht nemend is deze aanbeveling dus inderdaad afgehandeld.
2014-3 Loopt	Loopt	Zorg voor kwaliteitsverbetering in het digitaal dossierbeheer.	In programmatuur is al veel geïnvesteerd, voor de gebruikers geldt het Handboek Kwaliteitszorg waar ik al het nodige over heb gezegd op p. 2-3. De aanbeveling 2020-1 geldt als aanvullend op deze aanbeveling, die daarmee ook zal worden ingevuld. Tot dan staat deze aanbeveling nog open.
2016-1 Is belegd	Loopt	Realiseer de aansluiting op het e-Depot.	Deze aansluiting vergt aan de ene kant veel samenwerking van verschillende partijen (provincie, HUA, leveranciers) en aan de andere kant duidelijkheid over het knelpunt geschetst op p. 4. Deze lopende aanbeveling wordt er helaas een van langere adem – langer dan we hadden gehoopt.

Nummer en status begin 2020	Stand van zaken volgens laatste kwartaalrapportage	Aanbeveling	Stand van zaken eind 2020
2015-5 In afronding	Afgehandeld	Bereid het besluit voor tot vervanging van papieren archiefbescheiden door digitale kopieën.	Het vervangingsbesluit is na mijn positieve advies op 30 juni door het college van GS vastgesteld en in juli bekendgemaakt. De aanbeveling is daarmee afgehandeld.
2015-6 Is belegd	Loopt	Bewerk de archieven van de voormalige Dienst Landelijk Gebied (DLG).	Deze aanbeveling heeft een langere voorgeschiedenis met het ministerie van EZ. De bewerking van de archieven moest om capaciteitsredenen worden uitgesteld, maar is opgenomen in de begroting voor 2021. In de laatste kwartaalrapportage is het bewerkingsplan gepland voor het eerste kwartaal van 2021. Ik verwacht volgend jaar de afronding te kunnen melden.
2016-8 Loopt deels	Loopt	Stel archieven van semioverheids- en particuliere organisaties veilig die van belang zijn voor de provinciale historie. Ontwikkel beleid op dit punt in overleg met HUA.	In opdracht van het SIO werkte de kwaliteitsadviseur provinciale archieven een hotspotmonitor uit. Als deze vastgesteld is aan de kant van de provincie, dan beschouw ik deze aanbeveling als afgehandeld. Ik zie dan nog toe op de actualisering van het beleid aan de kant van HUA.
2017-I Loopt	Afgehandeld	Maak van de realisatie van de i-visie een concernopgave waar het CMT integraal op stuurt en open over communiceert met de hele organisatie. Betrek daarin ook de beoogde verbetering van de dossiervorming, de inrichting van het zaakgericht werken [etc.]	De positionering van dit punt is ondergebracht bij het Strategisch Regieteam Informatievoorziening. De sturing is in de laatste kwartaalrapportage belegd bij het SIO. Hiervoor speelt voor mij wel het aandachtspunt van organisatie- en sturingslijnen, zoals beschreven op p. 2-3. De opgave is echter belegd en de aanbeveling is daarmee afgehandeld.
2017-II Loopt deels	Loopt	Zie erop toe dat het management stuurt op de naleving van de interne kaders en afspraken op het gebied van documentbeheer en dossiervorming. Stel deelname aan de training [...] in het kader van het organisatiebrede introductieprogramma verplicht voor alle (nieuwe) medewerkers.	In de kwartaalrapportages is deze aanbeveling vooral gerelateerd aan de zgn. 'Wasstraat'. De rol van het management ligt mede in de toepassing van het kwaliteitssysteem en de inrichting van de organisatie en control-processen. Daarom is aanvullend aanbeveling 2020-1 uitgebracht, waarmee deze aanbeveling ook wordt ingevuld. Continue kennisontwikkeling en trainingen zijn hier inherent aan.

Nummer en status begin 2020	Stand van zaken volgens laatste kwartaalrapportage	Aanbeveling	Stand van zaken eind 2020
2017-III Loopt deels	Afgehandeld	Vraag de domeinmanager Bedrijfsvoering in 2018 een TIO in te richten. [...] Bewaak dat daarin tijdig en voldoende aandacht besteed wordt aan [...] archiefbeheer.	In 2020 heeft het SIO een doorstart gekregen, en is het tactische TIO complementair daaraan vraaggericht ingericht. Hierbij is naast IEA-adviseurs ook business-informatiemanagement betrokken. Later in 2020 is het TIO structureler gepland. Ik beschouw de aanbeveling hiermee ook als afgehandeld.
2018-1 Belegd, moet nog op gang komen	Loopt	Werk in lijn met de investeringen en beleidsontwikkelingen van de i-Opgave en i-Visie aan toekomstvastе regelgeving voor het digitaal informatiebeheer. [...] Bepaal welke stakeholders betrokken moeten zijn bij de ontwikkeling vanuit de domeinen, de I-Opgave en informatiebeveiliging en gegevensbescherming.	Voor deze aanbeveling heeft de kwaliteitsadviseur provinciale archieven in 2020 een plan van aanpak opgesteld. In de loop van 2020 is met mij afgestemd dat de herziening van deze regelgeving parallel gaat lopen met de vernieuwing van de Archiefwet en de inwerkingtreding van de Wet open overheid (2022-2023). Hierbij zal ook aansluiting worden gezocht met gegevensbescherming en informatiebeveiliging. De aanbeveling loopt dus nog, maar is in goede handen.
2018-2 Nog te beleggen	Afgehandeld	Zorg voor een sterkere binding met de i-Opgave vanuit de lijn en de andere opgaven. Investeer juist daar in de aanstelling van voldoende deskundig personeel [...] en zorg dat dit ook richting de toekomst beklijft [...]. Laat de voorwaarden hiervoor uitwerken in het kwaliteitssysteem o.g.v. artikel 16 van de Archiefregeling.	Volgens de laatste kwartaalrapportage is deze opgave in het provinciale interventieplan onder lijnverantwoordelijkheid gebracht, waarbij het plan voor het sturende Strategisch Regieteam Informatievoorziening in oktober bij het CMT is behandeld. Ik beschouw de maatregel op deze aanbeveling ook als belegd, met een gewenste effectevaluatie op termijn in het SIO.

3. Gemeenschappelijke regelingen en uitvoeringsorganen

Onder deze titel worden de organisaties verstaan die openbaar gezagtaken van de provincie Utrecht uitvoeren onder mandaat of delegatie. In de regel zijn dit gemeenschappelijke regelingen, deels ingesteld vanwege een wettelijke verplichting. Hoewel ik als provinciearchivaris bij elk van deze partijen een toezichtverantwoordelijkheid heb, is de uitvoering hiervan verdeeld in procesafspraken met andere toezichthouders.

Dit hoofdstuk is daarom onderverdeeld in de verbonden partijen waarmee de provinciearchivaris van Utrecht een directe toezichtrelatie heeft, en de partijen die een andere directe toezichthouder hebben.

3.1 Organisaties met provinciearchivaris Utrecht als toezichthouder

BIJ12

BIJ12 is de ondersteuningsorganisatie voor de gezamenlijke provincies voor onder meer de Faunawet en grondwaterschade. Als uitvloeisel van de Archiefwet hebben alle afzonderlijke provincies een overeenkomst met BIJ12 gesloten, voor de informatiehuishouding rond de taken die BIJ12 onder mandaat uitvoert voor de provincies. De provinciearchivaris van Utrecht voert het archieftoezicht uit. In 2020 heeft de provinciearchivaris van Zuid-Holland extra aandacht besteed aan de informatiehuishouding van BIJ12. Uit het vorige jaarverslag bleek dat de dossiers die bij de taakoverdracht van het Faunafonds naar BIJ12 zijn overgedragen onvolledig en slecht toegankelijk zijn, en geplaatst in een extern depot waarvan onbekend is of dit voldoet als archiefruimte. Enkele Wob-verzoeken uit de Zuid-Hollandse praktijk onderschreven dit.

Inmiddels heeft BIJ12 ter verbetering van de informatiehuishouding instrumenten en procedures ontwikkeld en gespecialiseerd personeel aangenomen. Mede naar aanleiding van de resultaten van een onderzoek naar de informatieveiligheid van de informatiesystemen van BIJ12 is het toezicht van de functionaris gegevensbescherming en de concern information security officer (CISO) op dat punt geïntensiveerd.

In de loop van het jaar is een zgn. 'tactisch informatieoverleg' (TIO) gevoerd met BIJ12 over de vorderingen van het project voor verbeteringen in de informatiehuishouding. In de tussentijd is de adviseur informatievoorziening van BIJ12 aangehaakt gebleven bij de IPO-vakgroep Duurzaam Toegankelijke Overheidsinformatie (DUTO). Mijn toezicht was verder in 2020 minder intensief, mede door corona-maatregelen en onvoldoende beschikbare tijd.

2017-XII
vervalt

Aanbeveling (openstaand): Maak in IPO-verband afspraken over de uitvoering en bekostiging van het toezicht op de naleving van de Archiefwet 1995 bij BIJ12.

De toezichtlast voor BIJ12 is afgelopen vier jaar nog niet van dien aard geweest, dat het de moeite zou lonen om een overeenkomst voor de bekostiging hiervan op te stellen. Ik laat deze aanbeveling daarom vervallen. Dit neemt niet weg dat er nog genoeg verbeterd kan worden in de informatiehuishouding bij BIJ12. In 2020 bleek vooral informatiebeveiliging een aandachtspunt.

Huis van de Nederlandse Provincies (HNP) / Regio Randstad

HNP Regio Randstad is een onderdeel van de vereniging naar Vlaams recht die in Brussel de belangen behartigt van de Nederlandse provincies. In 2020 heeft geen actief contact plaatsgevonden tussen vertegenwoordigers van HNP Regio Randstad en het archieftoezicht.

Recreatie Midden-Nederland / Stichtse Groenlanden (RMN)

Toezichthouder: provinciearchivaris Utrecht (Het Utrechts Archief)

In eerdere jaarverslagen heb ik reeds de noodklok geluid over de informatiehuishouding bij RMN. In de loop van 2020 werd duidelijk dat het verbeterprogramma 'Higher Grounds' niet van de grond zou komen, en het bestuurlijke gesprek tendeerde richting een andere toekomst voor de recreatietaken in de provincie Utrecht. Bij RMN heb ik gecontroleerd op mogelijke relevantie van de zgn. archiefhotspot Corona (zie ook p. 2), vooralsnog zonder concrete acties.

In juli heeft bureau Berenschot een adviesrapport uitgebracht op vijf toekomstperspectieven voor de recreatieschappen, om de definitieve bestuurlijke keuze mogelijk te maken. De informatiehuishouding is in dit rapport wel aangestipt als een rechtmatig zorgpunt onder de noemer 'Basis op orde', maar de gevolgen per toekomstperspectief onder de Archiefwet zijn in het rapport niet geschetst. Ik heb daarom aanvullend op het rapport, in augustus een advies aan de directie van RMN uitgebracht over elk van de toekomstperspectieven en de hieruit voortvloeiende gevolgen voor rechtmatigheid onder de Archiefwet. Dit betrof zowel de informatiebestanden van de recreatieschappen, als de taakuitvoering voor het Routebureau en Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug. De directeur van RMN heeft dit advies meegenomen in de bestuurlijke behandeling van de toekomstperspectieven.

Ondertussen werd de zorg over de lopende informatiehuishouding niet minder. De recordmanager van RMN is een andere functie gaan vervullen, zonder uitzicht op afdoende vervanging op de vrijgekomen functie. Richting het einde van het jaar werd duidelijk dat de zittende directeur afscheid heeft genomen, en de transitie van RMN en de recreatieschappen in gang is gezet – nog steeds zonder afdoende voorziening voor het archief en de informatiebestanden van RMN. Als hier onvoldoende aandacht voor blijft, dan wordt de provincie op termijn met veel reparatiewerk en kosten opgescheept. Dit noopt tot een nieuwe en meteen *urgente* aanbeveling:

2020-2
urgent

Aanbeveling (nieuw): *Let erop dat in het vastgestelde transitieplan voor RMN en de schappen voldoende onderbouwd budget en maatregelen zijn opgenomen voor adequate overdracht van de digitale informatiebestanden en papieren archieven. Maak hierover concrete afspraken met de andere deelnemers in de regelingen. Laat hiervoor zo snel mogelijk een specialist van IEA aanschuiven.*

2017-VII
vervalt

Aanbeveling (openstaand): *Bewaak in het bestuur van RMN dat RMN adequate afspraken maakt over het archivarisschap inclusief de invulling van het toezicht op het beheer van zijn niet overgebrachte archieven, en dat de archiefwettelijke verantwoordelijkheden van RMN en zijn deelnemers goed worden vastgelegd en adequaat worden ingevuld.*

2017-IX
vervalt

Aanbeveling (openstaand): *Bewaak in het bestuur van RMN dat RMN voldoende prioriteit geeft aan het opstellen en uitvoeren van verbeterplannen ten aanzien van het informatiebeheer.*

Het uitvoeren van een verbeterplan voor de verdere toekomst is voor RMN niet meer aan de orde. Dit is vervangen door aanbeveling 2020-2.

Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) Utrecht

Toezichthouder: provinciearchivaris Utrecht (Het Utrechts Archief)

In 2020 heeft de RUD verder gewerkt aan de actielijnen van het project 'Informatie- en archiefbeheer op orde', zoals beschreven in het vorige jaarverslag. Veel aandacht is uitgegaan naar het uniformeren van afspraken over inrichting van de proces- en informatieketen met de opdrachtgevers van de RUD. Deze uniformering is vastgelegd in een zgn. dossier afspraken en procedures (DAP), met bijbehorende afspraken over uniforme uitwisseling van gegevens. Informatieadviseurs van de opdrachtgevers waren betrokken bij deze belangrijke kwaliteitsverbetering. In de tweede helft van het jaar is het proces voor formele actualisering van de DAP's in gang gezet, na vaststelling in het algemeen bestuur van de RUD in juli. Tevens is voorbereidend werk verricht voor nieuwe regelgeving voor de informatiehuishouding bij de RUD. Dit werk loopt door in 2021.

Ik heb deze ontwikkelingen als toezichthouder gevolgd, binnen het opgezette strategisch en tactisch informatieoverleg (SIO/TIO) van de RUD. In 2020 is bij de RUD nog geen werk gemaakt van de zgn. archiefhotspot Corona, omdat de taken van de RUD hier naar verwachting minder mee te maken hebben. Aan het einde van 2020 zijn de doelen uitgezet voor het toezicht in 2021-2022 in de samenwerkingsovereenkomst tussen RUD en HUA, waaronder een te plannen inspectie op de aanbevelingen uit 2017. Het jaarverslag van de archivaris over 2019 is in het dagelijks bestuur behandeld. Hierin zijn aanbevelingen uitgebracht om rechtmatige vernietiging van informatiebestanden voor te bereiden, en om in komende jaren afspraken te maken met de opdrachtgevers over blijvend te bewaren informatiebestanden die de RUD momenteel namens hen beheert. Een voortslappende last voor de bedrijfsvoering van de RUD in 2020 was de afronding van het herindelingstraject rond de vorming van de gemeente Vijfheerenlanden. Dit moeizame traject is wat informatiehuishouding betreft nog steeds niet naar behoren afgerond. Het spreekt boekdelen dat de verplichtingen onder de Archiefwet geheel afwezig zijn in bestuurlijke rapportages, zoals de procesevaluatie in opdracht van BZK (Kamerstukken II, 2020-21, 28750, nr. 78). Deze rechtmatigheidseis onder artikel 70 van de Wet algemene regels herindeling is een stelselmatig ondergeschoven kindje. De gevolgen hiervan gaan we nog veel vaker meemaken, als hier niet op voorhand voldoende aandacht aan wordt geschonken.

Siteholderschap werelderfgoed Hollandse Waterlinies (in oprichting)

In augustus heb ik contact gehad over deze organisatie in oprichting, met name over artikel 24 van de gemeenschappelijke regeling (GR) dat ziet op informatiehuishouding en archiefbeheer. Er was toen nog geen concreet beeld bij de invulling van dat artikel. Ik verwacht dat de organisatie hier werk van gaat maken bij verdere doorzetting van de oprichting, samen met informatieadviseurs van provincie Utrecht. Ervaringen uit het verleden wijzen erop dat dit nogal eens in de verdrinking komt. Om dit op bestuurlijk niveau zeker te stellen, doe ik de volgende aanbeveling:

2020-3

Aanbeveling (nieuw): *Let erop dat de GR Siteholderschap tijdig en voldoende aandacht besteedt aan de inrichting van de informatiehuishouding, en aan het vaststellen van een beheerregeling onder artikel 24 tweede en vijfde lid van de GR. Laat de ambtelijke organisatie hiervoor een beroep doen op advies en voorzieningen van de provincie Utrecht.*

3.2 Organisaties met een andere directe toezichthouder

Het Utrechts Archief (HUA)

Toezichthouder: rijksarchivaris in de provincie Utrecht (Het Utrechts Archief)

HUA beheert de gemeentelijke archiefbewaarplaats van Utrecht en Nieuwegein, en de provinciale archiefbewaarplaats van Utrecht. Deze paragraaf betreft de informatiehuishouding van HUA zelf. In 2019 is een externe adviseur aangetrokken om een plan van aanpak voor de informatiehuishouding van HUA te formuleren. Eén van de conclusies was: "Er zijn onvoldoende voorzieningen voor het beheer van informatie. Informatie wordt op verschillende plekken, zowel op papier als digitaal, opgeslagen met onvoldoende mogelijkheden voor kennisdeling en het toevoegen van 'meta-informatie' (b.v. versie, onderwerp, bewaartermijn). Er is een formeel fysiek archief bij het secretariaat, maar er is geen formeel digitaal archief."

Deze bevindingen zijn opgepakt in het project Flexibel Werken, bestaande uit drie deelprojecten:

1. ICT vernieuwen. Alle HUA-gebruikers hebben vernieuwde apparatuur en software op basis van Office365 ter beschikking gekregen. Hiermee is ook onder de coronamaatregelen, werken op afstand mogelijk gemaakt.
2. SharePoint gebruiken. HUA-teams zijn eigen SharePoint sites gaan gebruiken voor opslag en terugvinden van documenten en dossiers
3. Digitaal samenwerken. De overgang naar Office365 en SharePoint is met ondersteuning van een externe projectleider in 2020 gestart en is met voortvarendheid ter hand genomen.

De bewerking van het archief van het Rijksarchief in de provincie Utrecht (RAU) was eind 2020 al meer dan een jaar gereed. De formele overbrenging naar de rijksarchiefbewaarplaats is echter nog niet afgerond. Het was kennelijk bij OCW niet duidelijk welke partij deze handeling dient te verrichten. De vraag inzake de overbrenging zou opnieuw voorgelegd moeten worden aan het Nationaal Archief.

Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (ODNZKG)

Toezichthouder: provinciearchivaris Noord-Holland (Noord-Hollands Archief)

De ODNZKG voert toezichttaken uit bij bedrijven die volgens het Besluit risico's zware ongevallen (Brzo) vallen onder bevoegd gezag van o.a. het college van GS van Utrecht. De provinciearchivaris van Noord-Holland heeft als uitvoerend toezichthouder in juli 2020 een jaarverslag uitgebracht aan het dagelijks bestuur van de ODNZKG, met de stand van zaken tot en met juni.

In dit verslag valt te lezen dat de pilot met automatisch metadateren en anonimiseren voorspoedig is verlopen. Er zijn echter wel nieuwe actiepunten geconstateerd, en reeds bestaande stonden nog open. Zo zal nog afgestemd moeten worden met de opdrachtgevers waaronder provincie Utrecht, over vernietiging van dossiers in het zaakstelsel. Verder zijn er archiefbeheerovereenkomsten opgesteld voor afspraken met de opdrachtgevers, maar zijn deze nog niet in werking. Zicht op de planning hiervoor ontbreekt nog aan het einde van 2020. Ook moest nog aanvullend werk worden gemaakt voor een goede informatiehuishouding bij 'het nieuwe werken'.

Randstedelijke Rekenkamer

Toezichthouder: provinciearchivaris Flevoland (Flevolands Archief)

De provincies werken in clusters samen voor de invulling van de rekenkamerfunctie bij Provinciale Staten. De Randstedelijke Rekenkamer is gevestigd in Lelystad en is belast met de rekenkamertaken voor Flevoland, Noord- en Zuid-Holland en Utrecht. De Rekenkamer is een gemeenschappelijk orgaan zonder openbaar lichaam, waardoor de Archiefverordening van de provincie Flevoland van toepassing is op de informatiehuishouding. In 2020 was nog geen voldoende formatieve ruimte aanwezig bij Het Flevolands Archief voor actief archieftoezicht op de Randstedelijke Rekenkamer.